

International Journal of Multidisciplinary Trends

E-ISSN: 2709-9369
P-ISSN: 2709-9350
www.multisubjectjournal.com
IJMT 2022; 4(1): 183-187
Received: 24-03-2022
Accepted: 29-05-2022

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਸਰਕਾਰੀ ਸਟੇਟ ਕਾਲਜ ਆਫ਼
ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ,
ਭਾਰਤ

ਡਾ. ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੈਣੀ

ਸਰਕਾਰੀ ਸਟੇਟ ਕਾਲਜ ਆਫ਼
ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ,
ਭਾਰਤ

Corresponding Author:

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਸਰਕਾਰੀ ਸਟੇਟ ਕਾਲਜ ਆਫ਼
ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ,
ਭਾਰਤ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੈਣੀ

DOI: <https://doi.org/10.22271/multi.2022.v4.i1c.157>

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਮਨੁੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬੇ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਗੈਰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰੇ, ਸਰੀਰਕ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ ਬਿਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ - ਧੁਨੀਆਂ, ਸ਼ਬਦ, ਵਾਕ ਅਤੇ ਅਰਥ। ਵਿਆਕਰਣ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸੁਧ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਰੂਪ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਪਰਪੰਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸਵੈ ਸਮਾਜਿਕ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬੋਲਣਾ, ਕਹਿਣਾ, ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ, ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਨਾ, ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਨਾ, ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ। ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੈਨਤਾਂ ਜਾਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਫਲ ਸਾਧਨ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂ-ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਬੱਚਾ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਲੀ ਸਿਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੋ ਉਹ ਬੋਲ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਪਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਆਮ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੁਭਾਵਿਕ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤਿਕ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਬੋਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਗੁੰਗਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰੀ ਅੰਤਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਸੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਧਨ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ-ਕੋਡ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਪਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਭਾਸ਼ਾ ਇਕ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਤਕੜਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇਣ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਚਾਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਅਕਬਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਰਾਮ ਘੋੜਾ ਮੁੰਡਾ (wolf boy) ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਕੱਢ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

- ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ।
- ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ।
- ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ।

ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਪਰਿਕਲਪਨਾਵਾਂ

1. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
2. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
3. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ

- ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਕੂਲ) ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ।
- ਇਹ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।
- ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

- ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਖੋਜ ਵੰਨਗੀ

ਇਸ ਖੋਜ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਖੋਜਾਰਥੀ ਵੱਲੋਂ 100 ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੰਨਗੀ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ, ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ 53 ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ 29 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 46 ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ 54 ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 54 ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ 46 ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਏ ਗਏ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਖੋਜ ਯੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੈਮਾਨੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਲੈਕਚਰਾਰ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਕੇਲ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਏ ਗਏ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ, ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਹ ਸਕੇਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਡਾਟਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ 55 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, 2 ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਹੋ ਗਈ।

ਅੰਕੜਾ ਵਿਧੀ

ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਅੰਕੜਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਮਧਮਾਨ, ਮਾਣਕ ਵਿਚਲਨ ਅਤੇ ਟੀ ਟੈਸਟ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

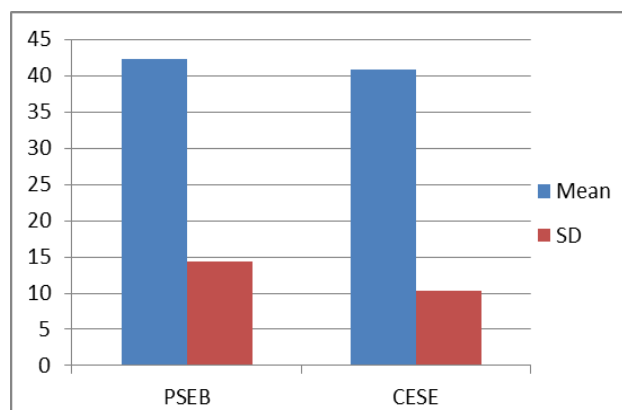
ਸਾਰਣੀ 1: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

	ਗਿਣਤੀ	ਮੱਧਮਾਨ	ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	ਟੀ- ਮੁੱਲ	ਮਹੱਤਵਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ
ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ	53	42.23	14.3	0.63	0.05 ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ	29	40.866	10.34		

ਟੀ- ਮੁੱਲ 0.05 ਪੱਧਰ ਤੇ 1.98 ਹੈ

ਸਾਰਣੀ 1-ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 42.23 ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 14.3 ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 40.86 ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 10.34 ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਕੋਰ ਦਾ ਟੀ-

ਮੁੱਲ 0.63 ਹੈ। ਟੀ ਸਾਰਣੀ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਦਰਜਾ 80 ਅਨੁਸਾਰ 0.05 ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਮੁੱਲ 2.00 ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟੀ-ਮੁੱਲ, ਟੀ-ਸਾਰਣੀ ਮੁੱਲ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਫ ਨੰ 1: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

ਗ੍ਰਾਫ 1 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀ-ਮੁੱਲ 0.63 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦਰਜੇ 80 ਅਨੁਸਾਰ 0.05 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਟੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਮੁੱਲ 1.98 ਹੈ, ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਕਲਪਨਾ "ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵਿੱਚੋਂ 29 ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਐਸਟ, ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ ਅਤੇ ਟੀ- ਮੁੱਲ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਰਣੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

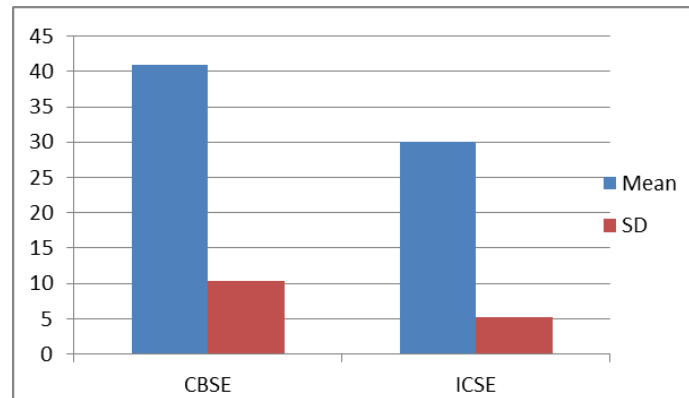
ਸਾਰਣੀ 2: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

	ਗਿਣਤੀ	ਮੱਧਮਾਨ	ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	ਟੀ- ਮੁੱਲ	ਮਹੱਤਵਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ
ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ	29	40.866	10.34	2.95	0.01 ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਫਰਕ ਹੈ।
ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ	18	30	5.24		

ਟੀ- ਮੁੱਲ 0.01 ਪੱਧਰ ਤੇ 2.70 ਹੈ

ਸਾਰਣੀ 2- ਤੋ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 40.86 ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 10.34 ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 30 ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 5.24 ਹੈ। ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ

ਸਕੋਰ ਦਾ ਕੀ ਟੀ ਮੁੱਲ 2.95 ਹੈ। ਟੀ ਸਾਰਣੀ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਦਰਜਾ 45 ਅਨੁਸਾਰ 0.01 ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਮੁੱਲ 2.70 ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟੀ ਮੁੱਲ, ਟੀ ਸਾਰਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 2: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

ਗ੍ਰਾਫ 2 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀ-ਮੁੱਲ 2.95 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦਰਜੇ 45 ਅਨੁਸਾਰ 0.01 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਟੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਮੁੱਲ 2.70 ਹੈ, ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਤੇ "ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਵਿੱਚੋਂ 53 ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸਟ, ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ ਅਤੇ ਟੀ-ਮੁੱਲ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਰਣੀ ਨੰਬਰ 3 ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਰਣੀ 3: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

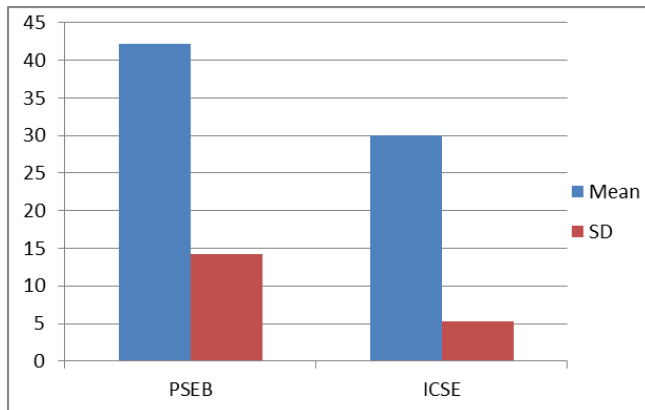
	ਗਿਣਤੀ	ਮੱਧਮਾਨ	ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	ਟੀ- ਮੁੱਲ	ਮਹੱਤਵਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ
ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ	53	42.23	14.3	2.04	0.05 ਪੱਧਰ ਤੇ ਫਰਕ ਹੈ।
ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ	18	30	5.24		

ਟੀ- ਮੁੱਲ 0.05 ਪੱਧਰ ਤੇ 2.00 ਹੈ

ਸਾਰਣੀ 3 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 42.3 ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 14.3 ਹੈ ਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਧਮਾਨ ਸਕੋਰ 30 ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਸੀ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ 5.24 ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਕੋਰ ਦਾ ਟੀ-ਮੁੱਲ 2.04 ਹੈ। ਟੀ ਸਾਰਣੀ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਦਰਜਾ 69 ਅਨੁਸਾਰ 0.05 ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਮੁੱਲ 2.00 ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟੀ ਮੁੱਲ ਟੀ ਸਾਰਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ

ਕੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਫ 3: ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

ਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀ-ਮੁੱਲ 2.04 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦਰਜੇ 45 ਅਨੁਸਾਰ 0.05 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਟੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਮੁੱਲ 2.00 ਹੈ, ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਕਲਪਨਾ "ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮ

ਮਜ਼ਹੂਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੂਚੀ

1. ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, 1988.
2. ਐੱਨ.ਜੀ. ਬਾਠੁਸ਼ਾਲੀ, 1985 ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਪੰਜਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਬੋਲਣ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਥੀਸਿਸ, ਬੰਬਈ

3. ਪੇਮ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996.
4. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002.
5. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ (ਡਾ.) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2004.
6. ਜੋਸ਼ੀ ਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ (ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਪੇਖ), ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009.
7. www.Shodhganga.com
8. www.Wikipedia.com
9. www.Punjabi wikipedia.com